

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quo ad famulos, num. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

à patre divite; sufficere, si à patre ar-
tifice, vel angusti patrimonij. Salas
m cum de hoc interrogatus fuisset, re-
spondit, filium unicuique à parente ha-
bente aureos annuos mille & quin-
gentos, posse absque mortali, furari
aureos viginti vel triginta in anno: id
quod admittit Delugo n in filio non
puero, sed adolescente, quando pater
non est tenacioris naturæ, & expensio
facienda esset, non ad turpes usus, sed
saltem ad indifferentes.

f *Fag. præc. Eccl. 2. li. 2. c. 6. nu. 7.*
cit. Nav. & Reb. lium. g Hier. Cene-
do tr. de paup. Rel. dub. 20. nu. 10. h
Bannez ib. qu. 66. ar. 6. §. secundum
documentum. i De Lugot. 1. de just. d.
16. sec. 4. §. 1. nu. 76. l. Iess. li. 2. c.
12. n. 76. Dicast. li. 2. de just. tr. 2. d.
9. du. 8. nu. 183. m Apud De Lug. l.
6. n De Lug.

4. Ex his placitis tam varijs, quæ
certè innituntur varijs rerum circum-
stantijs, vides, meliorem hujus expen-
sionis trutinam non esse, nisi pruden-
tiam Confessarij, dictam nu. 1.

An filij, ut etiam uxor, possint oc-
cultare bona patris vel viri defuncti,
ne veniant in manus creditorum, di-
ctam inferius Tract. 4. cap. 1. nu. 9.

Quoad famulos.

5. Quoad famulos, ego distinguo
servos conductitios à servis perpetuis,
sive mancipijs domino prorsus addi-
ctis. Si de his posterioribus loqua-
mur, puto, si modica (juxta condi-
tionem servi, quoad victum & vesti-
tum sibi competentes) à domino ea
nolente dare, accipiat, vix posse per-
veniri ad mortale, & interdum ne ad
veniale quidem. Ratio est, quia in his

negandis irrationabiliter est dominus
invitus. Quo vero ad pecuniam a-
liaque bona, vix assurgit mancipium
hoc à conditione extraneorum. expen-
dendus nihilominus est amor in ip-
sum domini, utilitas, servitia, officia-
que ab ipso exhibita, juxta superius
universim dicta num. 1.

In prioribus servis, quibus sua
merces ex pacto datur, si hi aliquid
amplius auferant, peccabunt, non ta-
men ad æquam mensuram extraneo-
rum, quia etiam, respectu horum, ut-
pote domesticorum, præsertim in
modicis, reliquisque ciborum, minus
sunt inviti domini. Adde, eos tacite
consentire in furtulis famulorum, a-
lioqui non valde gravibus, quando-
quidem sciunt, hæc solere ab ipsis
comitti, & tamen eos conducunt. Sed
enimvero prudentia opus est, ne ni-
mis laxas habenas servis relinquant, nec
nimis angustas. An exigua mercede
ob suam necessitatem conducti, pos-
sint per furtum, usque ad justam mer-
cedem sibi providere, alibi per oc-
casionem diximus.

o *In 3. op. de Sac. Mi s. lib. 3. c. 1. §.*
1. à nu. 19.

6. Prædicti omnes, si materiæ suæ
parvitatē excessere, obligabuntur
sub mortali restituere: & uxor qui-
dem restituere debet, vel statim, si
bona propria habeat, vel habebit post
mortem mariti, mariti hæredibus re-
stituere ex dote, quam repetet. Filij
item ex proprio peculio statim, vel si
propriū peculium non habent, debent
post mortē patris in divisionē cū fra-
tribus adducere. vide quæ supra p di-
xi de donationibus inter patrē & filiū.

N n 2

Excus-

Excusabitur tamen à restitutione filius, post mortem patris, si fratres simile quid furati sint, vel si iidem condonent, vel si pater actu condonavit, vel putatus fuit condonaturus, si fuisset à filio rogatus, qui ob verecundiam non petijt condonationem, & de summa agatur, de qua disponere poterat pater. Atq; hanc excusationem ductam à conditione expressa vel præsumpta, extendi ad uxorem, modo, quo dicimus in filio, dubium nequaquam fit. Denique pari modo servi obligabuntur statim, quando habent, unde restituant, nisi ex domini benignitate, amore &c. confidant, parumper vel diu posse differre, imo & omnino restitutionem negligere.

p. sup. li. 5. dec. c. 4 §. 2.

CAPVT QVARTVM.

De quantitate furti Religiosorum sufficienti ad mortale.

Non est sermo de furtis, quæ forte Religiosus admittit, ex bonis omnino alienis: tunc enim si is habet, perinde ac ceteri fures, de quibus hætenus disputatum est, obligabitur, modo tamen infra à explicatius afferendo. sed loquimur de furtis ex bonis sui Conventus, in quo ipse alitur. Et querimus primum, quænam quantitas sufficit ad mortale? & quoniam, ut supra vidimus, Religiosus, propter votum paupertatis, non potest usurpare bona ulla externa, etiam volentibus dominis, nisi de Superioris consensu, ideo querimus secundò, quænam quantitas requiratur ad

hoc, ut contra ejusmodi votum mortaliter peccetur? De quibus, n. ein censuram ab aliquo vocer, ita agam, ut Doctorum potius afferam verba, quàm mea.

a. Infr. tr. 4. c. 1. §. 1. à n. 7.

Quoad priorem sic habet Suárez; quando Religiosus propria auctoritate (id est, sine licentia explicita vel præsumpta, quas nos supra explicuimus) pecuniam vel aliud ex communibus bonis usurpat, sufficit ad mortale, si materia attingat quantitatem, saltem quatuor argenteorum, & interdum poterit minor sufficere, juxta occurrentes circumstantias (intellico, si quando Monasterio pauperi grave sic damnum inferretur, vel quid simile) de alijs bonis Monasterij, usu consumptibilibus, pertinentibus scilicet ad cibum & potum, si tantum ad proprium usum actualem, ut sic dicam, & transitorium à Religiosis aliquid sumatur, regulariter non videtur peccatum mortale, nisi damnificatio Religionis esset nimia, & in re extraordinaria, & pretiosiore. Extra hujusmodi enim casum res hujusmodi reputantur levioris conditionis (excipit Sanchez, quando Religio, pro paupertate, aut alia ratione, quid determinatum solum daret Religiosis; tunc enim perinde est inuitus Superior, quoad comestibilia, sicuti quoad reliqua, intellige, excepto casu necessariorum alimentorum) & quamvis Prælati hoc displiceat, non tamen ita sunt involuntarij, ut illam reputent materiam gravem in ordine ad paupertatem, sed solum in ordine ad decentiam & perfectionem Religionis. Accedit, quod Religiosi, quoad usum hujus-